nisi eligit sedulo studio et diligentia ad
operis incepti perfectionem procedere sicut et in-
choavit a sua quod semel eligit perfectionem in-
det. Itaque sic ordinata tua operatio ut in-
cipiatur perseverantia perficiatur involvens cum
ius ornatus virtutibus et sanctis operibus dignus
invenies gloriari cum beatitudine sine fine. A-
men. Explicit.

Incipit libellus compositus a bonaventura doctore devoto de modo vivendi :

Quisquis es qui per fidem spem et
caritatem viam ad salutem pertingere
intendis habeas triplex te studio
insudare, vz oracionis devote, con-
fessionis honeste et confessionis
satisfactorie secundum illud Michee Indica-
bo tibi o homo quid sit bonum et quid
deus requirat a te, utique facere iudicium
veritate confitendo, et diligere misericordiam
sancte cum aliis conversando, et sollicite
ambulare cum deo tuo vigilando orationibus
insistendo

De oratione

Primum autem ora est nichil boni per nos
possumus orando · demus iuxta quod ipse
dixit primum querite regnum dei et iusticiam eius
Hec autem oratio offerenda · deo duplex sit
vocalis et mentalis scilicet duplex hominis pro
iuxta illud prophete Cor meum et caro me
a exultaverunt in deum vivum Et iuxta illud
apostoli Cantantes et psallentes in cordibus
vestris domino Hec autem oratio vocalis offerenda
est deo distincte attente et devote Distincte
ne verba confundantur Attente ne mens in a
lia vagetur Devote ut mens in dei lau
dibus delectetur Et hoc septies in die iuxta
statutum ecclesie et exemplum David dicentis
Septies in die laudem dixi tibi et hoc ad gra
ciendum graciam spiritus sancti ¶ Offerenda est
deo mentaliter mentalis doctrina apostoli
ad thimotheum Volo viros ubique orare
levantes puras manus ad deum Cum enim
si mentes non attendo dat mens nostra
refugere ad deum tamquam ad verum et proprium
adiutorem Quodquidem fit puris et
... gemitibus ad deum sicut dicit grego
rius Veraciter orare est amaros compunctionis
gemitus et non composita verba resonare Licet
autem hec oratio frequenter ... deo sit offerenda
precipue tamen debet diebus ... et festis
ad hoc statutis et aliis diebus sibi offe

et propterea mane et sero ut suscipiatur
munus temporaneum et serotinum et oratio ma
tutina impetret gratiam diurnam, oratio vero
serotina gratiam nocturnam et [illegible]
Sed debet hic oratio duas has continens unam
praecedentem aliam subsequentem. Hanc namque
debet meditatio imperare quod dicit sapiens in
viii° *Ante orationem praepara animam tuam*. Et hoc
fit per meditationem de qua propheta in psal.
In meditatione mea exardescet ignis id est
fervor desiderii sine quo nullus sacrificium
devotae orationis nec potest nec debet
offerre. Tertio autem debet gratiarum actio
[illegible] oratio tamen [illegible]
hoc verbo deo gratias. Ad quos hortatur apostolus
ad colossenses dicens *Orationi instantes vi
gilantes in ea in gratiarum actione*. Quia
maxime pro oratione scilicet et meditatione debetur
gratiarum actio quae non tam debet esse verbosa
quam affectuosa. Hec autem affectuositas tanto
maior quanto in gratiarum actione consurgit ex
memoria et super meditatione immensitatis
miseriae et immensitatis dei tamen commemoratione
quam specialius tamen quam [illegible]. Nul
lus enim audenter petit nisi credat se in
quo petit indigentiam habere et frequenter
de [illegible]. Nec aliquis devote regra
tiatur nisi attendat [illegible] dona com

confessio meretur ex parte sui. Hec autem
satisfactio operis mentalis est magis deo
placita et accepta sed in illud deducta
in rebus. Parte tribus queritur quia adeat
eam in opere et veritate. **De conuersacione:**

Est quemadmodum in scala
Iacob non est locus standi sed ascen-
dendi et descendendi, ita non tum vacan-
dum est orando deuote verum etiam conuersando
homine iuste et sancte. Consistit autem conuersacio
sancta in duobus scilicet in directione iusticie
et in districtione discipline. Directio
vero iusticie consistit in hoc quod voluntas tua
fiat in reddendo vnicuique quod suum est.
Impendere superioribus subiectionem et reue-
renciam, paribus conformacionem et beniuo-
lenciam, inferioribus condescensionem et pro-
uidenciam. Vnusquisque gratiam sicut ac-
cepit in alterum debet administrare sicut
boni dispensatores multiformis gratie dei
iuxta documentum apostoli petri. Et hoc ideo
fit eam indigentibus exhibere subueniendo,
ignorantibus erudiendo, delinquentibus corrigendo,
malignantibus supportando, afflictis confortando,
cadentibus releuando, aliis iusticie conpassio-

et mentis habitus pax et dilectio in qua est
consummatio tocius legis et scientie secundum testimonium
apostoli dicentis. Qui diligit proximum legem ad-
implevit. Et ideo ad hoc debemus intendere per
tempus hortatur dicens. Nemo quicquam debea-
tis nisi ut invicem diligatis. Sic hec autem debi-
ti solucionem certa debita solvuntur, maxime
eos proximos diligimus non tamen verbo et
lingua sed eciam opere et veritate eos adesse stu-
duimus. Nam eos non adesse voluntas re-
putatur pro opere secundum illud quod dicitur. Nemo
est vacua manus a munere si archa
cordis fuerit repleta bona voluntate.
Et subiungit. Voluntas bona est sic
adimplere alterius sicut suam prosperitatem, sic
de adversitate proximi sicut de sua gemere,
aliena dampna nostra credere, aliena
lucra nostra deputare, amicum non propter
mundum sed propter deum diligere, inimicum eciam
de tolerare, nichil quod pati non vult facere
alteri, quod iuste impendi vult sibi proximo
negare, necessitati proximi non solum iuxta
vires succurrere sed ultra vires velle prodesse.
Et hec est ista descripcio voluntatis bone
in qua consistit mundi conservacio(?) quia esse
non potest sine dulcore misericordie

Ad hec autem **De disciplina**
voluntatem bonam acquirendam auge-
dam et conservandam necessaria est districtio disci-
pline, ut homo est ad normam et regulam uni-
us nec exteriorem et interiorem hominem compo-
nere. Exterior namque disciplina attenditur in
regimine sensuum et silentii ad [illegible], interior
vero in regimine affectuum et cogitationum.
Primo igitur sub norma discipline refre-
nandi sunt sensus corporis per districtissimam
regule custodiam: sensus gustus per-
[illegible] sobrietatis; sensus [illegible] odo-
doratus per fugam odorum que carnem ac-
cendunt provocando fomenta gule seu lux-
urie; sensus auditus per fugam fabula-
rum et rumorum [illegible] et verborum om-
nium [illegible] et [illegible] detractoriorum et adula-
torum; sensus oculorum visus attendendo ab appe-
[illegible] [illegible] que vel dicuntur quibus. Nec debet
sentire quod non licet concupiscere. Hec prima
norma discipline in actionibus [illegible]
[illegible] quasi [illegible] [illegible] per quos [illegible]
[illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible] ob-
servat regula discipline. Deinde hec
sensuum custodia [illegible] discipline [illegible]
[illegible] et [illegible] que [illegible] sunt ad

incta Primo ut servat affect9 sū locucio
ab oī vº ꝯdisciplicato sū detractoīs sū adu
lacioīs sū murmuracoīs sū scurrilitatis
sū ~~multiloquij~~ turpiloquij sū maledcī sū
ꝯuicij sū iuramētī sū mēdacij ꝛ ꝯsiłibꝫ
vbī ociosī de qº oꝫ rēddi roēm ī die iudicij
ꝛ hº nō tm̄ ꝗtū ad colloquū s3 eciā ꝗtū ad
signū ꝛ nutū Cohercend9 ē corꝑis vestit9
ut nᵉ sit suꝑfluus nᵉ delicat9 nᵉ preciosus
nᵉ mꝉtū ornat9 Cohercend9 ē risꝰ in et
maxīe cachin9 Cohercend9 ē maxīe incessus
ne sit vag9 ꝛ dissolut9 Resecād9 est
eciā corꝑis gest9 ꝛ facilitas qꝉiscūqꝫ pt
sibi uꝉ alti ꝑbēd offēdiculū s̄m doctrinā apli
dicētis ab oī spē mala abstinēdū ¶ Bꝫ
hec eciā obseruāda ē eciā cessua disciplīe
ī rgimīe affectionū maxīe ut vetet affct
ꝯcupīe ne spē ꝯcupiscat carnis delectabilia
uꝉ āplectat bona tēꝑtoīa uꝉ laudes hu
manas uꝉ triformē mūdi ꝯcupiās Vetā
ri dꝫ eciā affcꝰ iracūdie ne spē ebet cōr
āquē ꝛ si oportuat moueī sic serat ī vicū

ut nõ moueant᷑ ait᷒ ĩ ꝑsonã Debȝ etiã vitari
affc̄ꝰ a cordis sui ↄstricc̄e q̄ sola pcurāt extiore
mūdanos ⁊ tedio boĩ ⁊ hac vitat⁹ ꝑfc̄ꝰ nõ pt
it̃ mala pn̄tis vite n̄ q̄ gaudiȝ ĩ sp̄u sācto
Postremo sb̄ hac fo᷑ norma disciplie cohar-
cēdi st̄ etiã cogitatꝰ ut ↄstringat᷑ mēs a cogi-
tacōibꝰ vanis a cogitacōibꝰ fetidis a cogita-
cōibꝰ malignis Vanas voco cogitacōes
ymaginacionū. fetidas cogitacōes carnaliū delc̄a-
cionū. malignas vero cogitacōes suspicionū
⁊ quarūcūq̄ nociuaȝ machinacionū Hac aut̄
quadriformē disciplinā seruare nõ possūt n̄
corpꝰ atterat᷑ ieiunijs vigilijs ⁊ laboribꝰ. ma-
nꝰ occupat᷑ ĩ laboribꝰ vl' opibꝰ humilibꝰ ⁊ fruc-
tuosis lingua ĩ dei laudibꝰ. auris ĩ auditu diui-
noȝ v̄boȝ. ocli ĩ lc̄oibꝰ sacris ⁊ bonis Et ꝑ
difficilius ē cor ĩ vno tenē. docet deus ex oi ꝑte
qd hoĩ valeat cogitare. sursū celestia s. sup-
nã patriam. infꝰ eterna supplicia. an̄ se cr̄a
retro pctā ꝑpetrata. a dextris diuina bn̄ficia
a sinistris diuina iudicia. vndiq̄ diuina p̄-
cepta q̄ ex oi ꝑte nos ordinant ad q̄ dȝ mens
nr̄a inspicē quocūq̄ se vertat. vn̄ qd dicit
ps̄ta de viro iusto q̄ die ac nocte meditari

dī ī lege dīna Et sapiēs dt Que precipit de9
cogita illa semp̄

De confessione

Verū qr necᵉ ē q sic seruet disciplīaꝫ ut
nichil negligat uᶩ omittat iō necesse
ē recurrere ad confessionē satisfactoriā ī qua
confitens integre veraciter ꝛ pure sine oī velamine
excusacionis uel occultacionis seu palliacio
nis defectus suos retegere debet Primo narrando omis
siones quas fecit in hijs que sunt ad diuinū ꝛ maxime
ī oracōe cōtinuū ad duplicem eius partem mentalem s. et
vocalem Deinde defectus ī obseruacione instrucionē
cōtinuū ad primū Post hᶜ cōmissiones quas egit ex
mala custodia sensuū ꝛ sensibus adiacentiū
affectuū ꝛ cogitacionū iuxta quadriformē
descripcionē disciplinē prius explanate Debet
aut hᶜ cōfessio duos habere comites s. contricionē ꝛ
satisfactionē ꝛ doleat confitens de offensis suis
oīb9 nō solū magnis verum et modicis. qr dt
sapiēs Qui modica spernit paulatim decidit
Dolendo etiā caueat iterare culpā sed magis stu
deat precidere causā ꝛ occasionē peccandi cōtinuūqꝫ s'
videat per amorē et iuncta Ihū cū saluato
ris s'maz oculis scandalizās eruendus ē quod nō

BUCHBINDEREI
CARL SCHULTZE
DUESSELDORF
191

itelligi[tur] de mebro corporis nri s[ed] de occasione pc[cat]i
& no videat[ur] ex cura peccatori cu paradisi sit oculus
e mebrum curatu toti corpori Perdat aut veritas
cfessionis pure ex puritate oronis et cclusio.
Sicut qnto mgis quis appropinquat ad lume tanto
magis aspicit quo deforme e et qnto magis
deformitatibus a visu absterget tanto lume dl
cius sapit Vn[de] cfessio pura ad orone[m] inducat
sicut post vesp[er]a sequitur mane. oro vo ad lume gre
placionis trahit ad meridie[m] Ubi optat ois aia
sca cum po & sposo eius requiescere hic in presenti p[er] gr[ati]am
donec videat[ur] deus p[er] gl[ori]am ad qua ipse nos p[er]du
De dilcione dei. x   cat Amo

D eum precipimur diligere ex toto corde ut
videlicet oes cogitacones nras referamus
ad ipsum & ex tota aia ut oes affectiones aie nre
dirigamus in ipsum. et ex tota mente ut oe[m] rone[m] q[ua]
intelligimus & discernimus hemamus in ipso Crisostomus
¶ Ex toto aia diligere deu[m] e cstissime animum tenere in ve
ritate & firmum ee in fide. Aliud e cum adore cord
& aliud acer aie Amor cord quodammodo carnalis e
si vo carnalis deu[m] amemus ei placere ex hoc no pos
sumus n[on] reressimus ab amore mundialium reru
Sicut cum casta mulier q[uae] virum suum amat nulli[us]